

безпосередньо пов'язана з інтересами розвитку преподаваної дисципліни. Відомо, що найбільшій віддачі в науково-дослідній роботі можна досягти лише тоді, коли її кінцеві результати впроваджуються в навчально-виховний процес. Активна участь викладачів у наукових дослідженнях є неодмінною умовою ведення навчально-виховного процесу на високому ідейному і науково-методичному рівні.

Т. О. Матвєєва, *канд. юрид. наук,
доцент кафедри історії держави і права
України і зарубіжних країн*

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

(теоретико-методологічні засади моделювання
навчального середовища сучасних педагогічних систем)

Сучасний рівень науки і техніки формує технологічне та інформаційне середовище, в якому існує людина, впливає на її стосунки з навколишнім природним і соціальним середовищем, визначає рівень можливостей людини на конкретному етапі науково-технічного прогресу.

Складовою частиною інформаційного середовища є створення педагогічних систем вищої освіти. При побудові педагогічних систем реалізація принципів відкритої освіти, використання сучасних методів і засобів інформаційно-комунікаційних технологій дозволяють суттєво розширити потенційний простір навчального середовища.

При цьому необхідно забезпечити формування і використання так званого єдиного освітнього простору, коли доступне навчальне середовище не обмежується наявною в даному навчальному закладі різноманітністю складових навчального середовища.

Для поглиблення розуміння ролі, яку відіграє навчальне середовище і його складові при здійсненні навчально-виховного процесу, розглянемо це питання з позиції підходу до організації здійснення цього процесу.

Здійснення навчально-виховного процесу навчального середовища побудовано на моделюванні навчального середовища.

Воно включає в себе дві відносно незалежні, але діалектично взаємозумовлені та взаємопов'язані її частини: формуючу (включає опис проблемної галузі) та реалізуючу (дійову частину завдання, його процесор, який включає методи і засоби, що застосовуються для розв'язання даного завдання).

На цьому формується Болонський процес, спрямований на формування єдиного відкритого європейського простору у сфері освіти, впровадження кредитних технологій на базі європейської системи трансферу кредитів.

До Болонського процесу входить також стимулювання мобільності і створення умов для вільного пересування викладачів, студентів у межах європейського регіону.

Одnocześnie Болонський процес вимагає серйозної реформи в галузі освіти на Україні. В Україні треба провести ґрунтовний порівняльний аналіз втчизняної системи науки й освіти з європейською (за болонською моделлю). За результатами цього аналізу визначити, що потрібно буде змінити в нашій системі науки й освіти. “Європа знань” однозначно декларує і наголошує на провідній ролі університетів у європейській інтеграції.

Болонські домовленості – це не стільки междержавний, скільки громадянський соціальний проект, його значення від цього аж ніяк не зменшується. Виникає найтісніше співробітництво в галузі освіти з європейськими університетами. Серед основних характеристик такої освіти можна визначити: всеохоплюючий характер освіти, яка перестає бути елітарною сферою, стає предметом надбання всього дорослого населення. Це більше стосується суспільства, яке переходить від індустріальних до суспільства інформаційного.

Принципова зміна не лише загальнолюдського, загальноноцивілізованого призначення освіти, а й обов'язкова її безпе-

первність – навчання, освіта, духовне і практично-прикладне, професійне збагачення, підготовка людини для здобуття знань упродовж усього життя. Треба наголосити на тому, що освіта не є якоюсь своєрідною галуззю економіки, хоча забезпечує соціально-економічний розвиток держави. Більше того, історія свідчить, що в багатьох випадках вона була вирішальним фактором політичного суспільства, побудови його економіки і духовності.

Здатність комплексів сучасної освіти забезпечувати діяльність за декількома структурами передбачає можливість “покриття” ними широкого спектра навчальних цілей, визначає їх багатоцільове навчальне використання, створює умови для формування поведінки суб’єкта навчання. Ця особливість поширюється і на інші види діяльності, інтеграція з якими є важливою для забезпечення якісної освіти. Завдяки новим педагогічним, структурно-функціональним і техніко-технологічним можливостям такі комплекси навчального середовища забезпечують ефективність застосування новітніх систем.

При побудові педагогічних систем реалізація принципів відкритої освіти, використання сучасних методів і засобів інформаційно-комунікаційних технологій дозволяють суттєво розширити потенційний простір навчального середовища, забезпечити формування і використання так званого єдиного освітнього простору, коли доступне навчальне середовище не обмежується наявною в даному навчальному закладі різноманітністю складових навчального процесу. Необмеженість навчального середовища відкриває шляхи для впливу на студентів деяких негативних складових оточуючого освітнього простору.

Слід зазначити, що розширення потенційного простору навчального середовища безпосередньо не пов’язане зі збільшенням питомих фінансових витрат на освіту окремої людини. Поряд з безумовним збільшенням таких витрат на створення транспортних систем доставки і підтримку в активному стані електронних освітніх інформаційних об’єктів, розробку комп’ютерно-орієнтованих навчальних середовищ і педагогічних технологій, підвищення кваліфікації викладацького складу одночасно зменшуються сумарні витрати на розробку та підтримку таких засобів і технологій у великій кількості навчальних закладів.